

Реферат на тему: "П. Грабовський"

Павло Грабовський

РЕФЕРАТ

На тему:

П.Грабовський

Народився П. А. Грабовський 30 серпня 1864 р. в селі Пушкарному, Охтирського повіту, Харківської губернії, в родині паламаря. Жила родина дуже бідно, впроголодь.

Ще з юнацьких років поет зв'язав себе з революційним рухом в Росії, з ним разом виріс і розвивався. Змалку Грабовський зазнав всієї гіркоти життя сільської бідноти, пригніченої залишками кріпосництва, розореної податками, викупними платежами, нещадно експлуатованої поміщиками і куркулями. Це зародило в душі його гострий протест проти соціальної нерівності, глибоку ненависть до експлуататорів. "Мені хотілось, — говорить поет, — піти на муки за народ і те бажання цілком опанувало мною. Се була якась невідхильна потреба серця". Ця "потреба серця" спрямувала Грабовського на шлях революційної боротьби, вона ж дала зміст і напрямок його поезії.

Ще в роки перебування в бурсі Грабовського "зацікавили своїм героїзмом" революційні народники 70 рр. і викликали у нього бажання наслідувати їх приклад. Коли ж 1879 ржу він вступає до Харківської семінарії, то зразу ж зв'язується з революційним гуртком партії "Чорний переділ" В грудні 1882 року Грабовського заарештовують, виключають з семінарії "ввиду вредного его направления" і висилають в село гад нагляд поліції.

Весною 1885 року Грабовський знову переїжджає жити в Харків, де з запалом віддається революційній роботі

Нас натхнуло благо спільне, —

Геть змести поклали ми

Бідування підневільне

Та нерівність між людьми.

Так згадує поет ш роки життя Як видно з матеріалів Харківського губернського жандармського управління, Грабовський в революційній організації був "в числе главных участников, содействовал распространению преступных воззваний и сбору пожертвованных на революционное дело, его посещали ученики и ученицы, с которыми вел разговоры о стремлениях и задачах русской молодежи, о вопросах народнической программы, нелегальные издания он имел у себя и давал читать другим с целью распространять между учащейся молодежью сочинения, касающиеся вопросов народнического, рабочего социалистического и т. п."

Влітку 1886 року Грабовського знову заарештовують за належність до революційної організації, зокрема за участь у складанні та розповсюдженні відозв, присвячених 25-літтю "визволення" селян від кріпосної залежності. Ці відозви ("Русский народ" і "Слово к народу") розкривали справжню суть того "визволення", всю

облудність царсько поміщицької політики. Після судового слідства Грабовський був висланий на 5 років в Балаганський округ, Іркутської губернії, але прожив там всього кілька місяців. В серпні 1889 року він був втретє заарештований і ув'язнений в Іркутській тюрмі. На цей раз заарештували його в зв'язку з кривавими подіями, — звірячою розправою царських охранників над політичними засланцями, що відома в історії під назвою "Якутської трагедії".

В поезіях, присвячених зображенню важкого життя трудового народу в експлуататорському суспільстві, бринить глибоке почуття любові поета-громадянина до знедолених людей. В одному з ранніх своїх віршів "Робітникові" поет кількома штрихами, стисло, як це взагалі характерно для поезії Грабовського, малює важке життя сільського бідняка, що дні і ночі працює на заробітках, страчує свої сили в надмірній роботі на сільських глитаїв:

Роби на других дні і ночі,
На хвилю праці не заспи;
А візьме сум, заплачуть очі, —
У чарці горенько топи...

Подібну картину подає поет і в широко відомому вірші "Швачка". Щоб здобути хліба "черствого шматок", швачка мусить, незважаючи на те, що в надмірній роботі "рученьки терпнуть, злипаються віченьки", працювати на інших, на "паненят вередливих, зманіжених" "з раннього ранку до пізньої ніченьки". І заставляє її так працювати "вільна неволенька". Цими двома словами поет підкреслює, що після скасування кріпацтва жінка-біднячка тільки формально стала вільною, а на ділі залишилась такою ж невольницею.

У вірші "Допусти", що теж належить до ранніх його віршів, показуючи, що після офіційного скасування панщини становище трудового селянства не покращало, по так говорить про це:

Що за допусти господні?
Позавчора — кріпаки,
Вчора — вільні, а сьогодні —
Хоч під вікна по шматки!

Поет картає тих ліберальних балакунів, які багато говорили про поліпшення життя народу, а на ділі нічого для цього не зробили, і експлуататори як визискували, так і визискують народ. Такі ж картини у віршах "Сироти", "Напровесні", "Веснянки".

Велике місце в поезії Т.Грабовського займають вірші, присвячені його друзям і товаришам по заслання, їх страдницькому життю, їх героїчній боротьбі. Перше місце серед цих поезій, особливо в збірці "Пролісок", займають поезії, присвячені кращому другу Грабовського, революціонерці Надії Сигиді, її світлому образу, її трагічній і героїчній смерті.

Але смерть дорогої людини викликає у поета не тільки тугу, сльози, вона викликає непримиренну ненависть до мучителів. Згадуючи, як закатована на каторзі Сигида в передсмертному листі заповідала "любити всіх людей", "любити правду і добро",

Грабовський говорить:

Твої завіти бережу я їх
Ти стежку світиш і з могили..
Але простить мучителів твоїх
Я не Відчую в собі сили!
("Тяжкий завіт").

Багато поезій присвячено зустрічам та прощанню з товаришами по заслання. Такий, наприклад, вірш "До М. О-ва", такі вірші — "Прощання (М. В. Ому)", "На пам'ять", "До товариша", "Спогадання", "На спогад", "На братній могилі" "До О. Б-ої", "До Б. С-го". Здебільшого ці вірші Грабовський писав в записну книжку, в альбом своїм друзям ці поезії його користувались великою популярністю серед політичних засланих.

В поезіях, звернених до товаришів по заслання, Грабовський висловлює непохитну віру в те, що страждання їх не безплідні, що, — як говорив Іван Франко, — "кров'ю власною і власними кістками" вони прокладуть той шлях, по якому "прийде нове життя, добро нове у світ":

Не сумуйте, що купа на купі
Всі поляжем за діло святе:
На зітлілому нашому трупі
Невмируще братерство зросте!
("До товариства")

В своїй поетичній творчості П. Грабовський багато уваги приділяв також перекладам.

Переклади його увійшли до збірок "З чужого поля", "Доля", "Хвиля", "З півночі" (половина збірки), а також частково до збірки "Кобза". Визначне місце серед цих перекладів займає, крім російської поезії, також поезія всіх слов'янських народів.

З російських поетів Грабовський перекладав Пушкіна, Лермонтова, Некрасова Михайлова, Сурикова, Рилєєва, Огарьова, Добролюбова, Якубовича, Плещєєва, Курочкіна і багато інших. Крім того, поет дав прекрасний переклад російських билин.

П. Грабовський — поет переважно малих форм, майстер короткого, стислого, але повного глибокого почуття і думки ліричного вірша. Лірика його щира, натхненна. Все, про що пише поет, він сам пережив, переболів В поезії Грабовського нема вишуканих, прикрашених образів, розрахованих на ефект.

Поезія П. Грабовського кровно зв'язана з його революційною боротьбою. На його поезії, крім впливу Шевченка, Некрасова, позначився і вплив російської поезії революційного народництва 70 рр. її тематика, образи, лексика. Це або образи, що розкривають темні сторони життя Російської імперії тих часів: "п'ятьма німа", "тьмою окрите життя", "бідкування підневільне", "вільна неволенька", "знедолені народи", "бездольці закуті", "кров'ю серденько перелите", "тяжкий шлях", "неволя", "кайдани", "тюрма" або образи що змальовують героїку революційної боротьби, віру в перемогу над самодержавством: "непохитні борці", "потроху прийметься насіння, що розсівали

навкруги", "невмируще братерство", "потомок вільний", "засвітить нова зоря", "зоря святої волі" і багато інших.

В своїй поезії, як і в статтях, листах, Грабовський рішуче виступає проти українських буржуазних націоналістів, їх реакційності, обмеженості; він не робить з України "всеохопного кумира", закликає до братерства і єдності всіх "знедолених народів".

Грабовський бачив в житті, в суспільстві класові протиріччя, класову боротьбу, відображав її в своїй поезії, боровся своїм поетичним словом за реалістичне зображення дійсності.

В поезії Грабовського звучать не тільки скарги і плач над нещасною долею народу, але й палкий заклик до боротьби за краще майбутнє. Його вірш "Уперед" стає бойовою революційною піснею, що поруч із бойовим гімном "Вічний революціонер" наслідує великий заповіт "Поховайте та вставайте, кайдани порвіте..."

Павло Грабовський — вірний продовжувач революційних традицій Шевченка в українській літературі. Поруч з Іваном Франком, Лесею Українкою він своєю соціальною лірикою представляє в українській поезії ту кращу революційну демократію, яка своїм поетичним словом боролась проти царського деспотизму, сваволі, соціального і національного гноблення.

Своїм поетичним словам Грабовський оспівав революційну героїку боротьби з російським самодержавством в другій половині XIX ст. В поезії його відбилися думи і настрої революціонерів 80—90 рр., які, приречені гинути в тюрмах та ва засланні, не зрікались боротьби крізь темряву реакції бачили світле майбутнє, кликали боротись за нього.